LAKIVALIOKUNNALLE

Asia: Lausuntopyyntönne koskien Hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi kuluttajaluottosopimuksia ja eräitä muita kuluttajasopimuksia koskevien säännösten muuttamisesta, HE 230/2018 vp.

Länsi-ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri esittää hallituksen esityksestä lausuntonaan kunnioittavasti seuraavat huomiot:

yleistä

Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiriin kuuluu neljä oikeusaputoimistoa: Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan, Keski-Suomen sekä Pirkanmaan oikeusaputoimistot. Lausuntoa annettaessa on kuultu Etelä-Pohjanmaan oikeusaputoimistossa työskenteleviä julkisia oikeusavustajia.

LAUSUNTO

Yleisesti todetaan, että pidetään kannatettavana lainsäädännön tiukennuksia, missä pyritään kuluttajan kannalta tilanteeseen, että eri luottojen kokonaishintojen määräytymisperusteet ja vertailu on läpinäkyvämpää ja yksinkertaisempaa ja sääntelyn noudattaminen ja sen valvonta tehokkaampaa.

Hintasääntelyn laajeneminen koskemaan myös yli 2000 euron suuruisia ja sitä suurempia luottoja sekä rajoitukset luottokustannuksien enimmäismäärään ja maksuajan pidentämisestä aiheutuneiden kulujen rajoitukset yhtenäistävät markkinoita ja parantanevat näin kuluttajan asemaa.

Tärkeänä pidetään myös uudistusta, että mikäli luottolaitokset rikkovat luottokustannusten enimmäismäärää koskevia säännöksiä, niin kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia.

Jotta kuluttaja kykenee valvomaan sitä, onko hänen kohdallaan luottolaitos noudattanut korkokattoon ja luottokustannuksien enimmäismäärään liittyviä säännöksiä, tulee varmistaa kuluttajan tietoisuus näistä seikoista jo ennen luottosopimukseen sitoutumista. Tämä tapahtunee parhaiten esitetyllä tavalla niin, että luotonantajat velvoitetaan antamaan riittävästi tietoa luoton ehtoihin ja sanktioihin liittyvistä seikoista kuluttajalle ennen luottosopimuksen allekirjoituksia.

Etelä-Pohjanmaan oikeusaputoimisto
Seinäjoen toimipaikka
Juhonkatu 4, 4. krs.
60320 SEINÄJOKI

Puh: 029 56 61160
Fax: 029 56 61170
Email: etela-pohjanmaa.oikapu@oikeus.fi

Oikeudenkäymiskaareen ehdotetut muutokset siitä, että kuluttajaluottosopimukseen perustuvan saamisen haastehakemuksessa tulee ilmoittaa entistä yksityiskohtaisemmin tietoa luottosopimuksesta, pidetään hyvänä uudistuksena kuluttajien oikeusturvan toteutumisen kannalta ja jotta tuomioistuimilla on laajemmat mahdollisuudet valvoa viran puolesta kuluttajan hyväksi pakottavan sääntelyn noudattamista.

Kuluttajasuojalaki 4 luku Sopimuksen sovittelu ja tulkinta

Ehdotetut muutokset kuluttajasuojalain 4 luvun säännöksiin sopimuksen sovittelusta ja tulkinnassa on syytä yhtenäistä vastaamaan sopimusehtodirektiiviä ja sitä koskevan unionin tuomioistuimen vakiintuneen ratkaisukäytännön kanssa.

Kuluttajan kannalta sääntelyä yhtenäistää ja selkeyttää se, että samat seuraamukset koskisivat kaikkia etukäteen ilman kuluttajan myötävaikutusta laadittuja ehtoja (vakioehtoja) riippumatta siitä kuuluvatko ne sopimusehtodirektiivin soveltamisalaan vai eivät ja riippumatta siitä kuinka selkeästi ja ymmärrettävästi ehdot on etukäteen laadittu. Mikäli ehto on kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, olisi ehto pääsäännön mukaan jätettävä jatkossa huomioon ottamatta.

Vaikka pääsääntöisesti kohtuuton sopimusehto tulisi jättää huomioon ottamatta, on kuluttajien tekemissä sopimuksissa sisällöllisesti vaihtelua, joten on hyvä pysyttää säännös, että tietyissä tilanteissa sopimuksen sovittelu ehtoa tai ehtoja muuttamalla on edelleen poikkeuksellisesti mahdollista.

7 luku Kuluttajaluotot

6 § 4 momentti luoton koron määritelmä

Kuluttajan kannalta 6 §:n ehdotettu 4 momentti, missä säädetään velvollisuus ilmoittaa luoton korko nostetun luoton määrään vuositasolla sovellettuna kiinteänä tai vaihtuvana prosenttilukuna, auttaa kuluttajaa hahmottamaan paremmin luoton hintaa ja viivästyskoron suuruutta ja selkeyttää markkinoita.

17 a § Luottokustannuksien enimmäismäärä

Sääntely, minkä mukaan asetetaan yläraja kuluttajan nostamalle luotolle perittävälle luoton korolle (30-prosenttia) ja rajoitettaisiin oikeutta sopia kuluttajan maksettavaksi tulevista muista luottokustannuksista kuin nostetulle luotolle perittävästä korosta on tärkeää, että kuluttaja saa ajantasaisesti ja riittävästi tietoa näistä seikoista ja laskentatapa on hänen käytössään ja vertailtavissa.

Lisäksi tämä on tärkeää, koska välillä luottokustannukset ovat nousseet suuremmiksi kuin alkuperäinen luotto.

Etelä-Pohjanmaan oikeusaputoimisto
Seinäjoen toimipaikka
Juhonkatu 4, 4. krs.
60320 SEINÄJOKI

Puh: 029 56 61160
Fax: 029 56 61170
Email: etela-pohjanmaa.oikapu@oikeus.fi

Sääntely 17 a §:n luotosta perittävän koron ja muiden luottokustannuksien enimmäismäärän rikkomisesta turvaa kuluttajaa ja velvoittaa luotonantajia valvomaan myöntämänsä luoton koron ja muiden luottokustannuksien säännöksien mukaisuutta uhalla, että tuomioistuin ei rikkomistilanteen todetessaan velvoita kuluttajaa maksamaan korkoa tai muita luottokustannuksia.

17 b § maksuajan pidentämisestä perittävät kulut

Myönteisenä pidetään kehitystä, että rajoitetaan oikeutta periä kuluttajalta kuluja ennen saatavan erääntymisestä tehtävästä eräpäivän siirtämisestä tai luottoajan pidentämisestä. Toivottavaa olisi, että kuluttajien tietoisuus tästä rajoituksesta olisi laajaa ja kannustaisi kuluttajaa ottamaan ajoissa luotonantajaan yhteyttä ennen kuin maksuvaikeudet kasaantuvat.

7 a luku Asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot

Tärkeänä pidetään sitä, että edelleen asuntovakuudellisiin kuluttajaluottoihin ja asuntoluottoihin, joiden vakuudeksi ei anneta esinevakuutta, voidaan soveltaa ehdotettua korkokattoa ja luottokustannuksia koskevaa säännöstä.

Korkolaki

Säädösmuutos, että vertaislainaa ottanut kuluttaja on yhdenvertaisessa asemassa kuluttajaluottoja ja muita kulutushyödykkeitä koskevan kuluttajan kanssa, niin ettei vertaislainaa ottanutta kuluttajaa voi velvoittaa suorittamaan viivästyskorkoa korkeamman korkokannan mukaan tai aikaisemmasta ajankohdasta lukien kuin korkolaissa on säädetty pidetään hyvänä muutoksena.

Oikeudenkäymiskaari 5 luku

Kuluttajan kannalta pidetään myönteisenä sääntelyä, että kantajatahon tulee ilmoittaa entistä tarkemmin haastehakemuksessa kuluttajaluottosopimukseen perustuvan saamisensa ehdot, luoton määrän, vuosikoron ym. Yksilöinti auttaa kuluttajaa pysymään tietoisena ja tarkastamaan kyseisen velkansa perimistietojen paikkaansa pitävyyden.

Tarkempi yksilöinti auttaa velkaantuneita, joilla on usein epätietoisuutta siitä, mistä velasta tai veloista summaarisessa velkomuskanteessa on ylipäätään kysymys. Epätietoisuutta velallisen kannalta lisää se, että usein perintätoimistot ostavat toiselta perintätoimistolta velat ja summaarisesta haastehakemuksesta ei yksilöintitietojen puutteellisuuden vuoksi selviä mistä veloista on kysymys.

Etelä-Pohjanmaan oikeusaputoimisto
Seinäjoen toimipaikka
Juhonkatu 4, 4. krs.
60320 SEINÄJOKI

Puh: 029 56 61160
Fax: 029 56 61170
Email: etela-pohjanmaa.oikapu@oikeus.fi

Kuluttajaluottosopimuksiin liittyvien saatavien tarkempi yksilöinti parantaa kuluttajan oikeusturvaa myös esimerkiksi tilanteissa, joissa on selvitettävä epäilyä kuluttajan henkilötietojen väärinkäytöksiltä.

Samoin yksityiskohtainen sääntely haastehakemuksessa saamisen ehdoista mahdollistaa tuomioistuimia entistä laajemmin viran puolesta arvioimaan sopimusehtojen kohtuuttomuutta.

Seinäjoella, 4. päivänä joulukuuta 2018

Julkinen oikeusavustaja, asianajaja Kirsi Mustikkamaa-Poutanen

Etelä-Pohjanmaan oikeusaputoimisto
Seinäjoen toimipaikka
Juhonkatu 4, 4. krs.
60320 SEINÄJOKI

Puh: 029 56 61160
Fax: 029 56 61170
Email: etela-pohjanmaa.oikapu@oikeus.fi